

Position paper - Rondetafelgesprek medische desinformatie 29 oktober Namens Robin Peeters, internist en hoogleraar Interne Geneeskunde

Uit onderzoek van de KNMG¹ blijkt dat een grote meerderheid van de artsen geregeld patiënten ziet die hun opvattingen of beslissingen baseren op onjuiste of misleidende medische informatie. Dit speelt vooral bij onderwerpen waarover veel desinformatie rondgaat, zoals vaccinaties, hormonale anticonceptie, kankerbehandelingen, voeding, mentale gezondheid en leefstijl. Medische desinformatie draagt daarmee bij aan toenemende druk op de zorg en veroorzaakt gezondheidsrisico's, bijvoorbeeld door een dalende vaccinatiegraad.

De opkomst van kunstmatige intelligentie (AI) versterkt deze ontwikkeling. AI maakt het eenvoudiger om op grote schaal overtuigende teksten, video's en afbeeldingen te produceren, waaronder deepfakes waarin mensen zich voordoen als artsen.

Wij zien het als een gezamenlijke maatschappelijke verantwoordelijkheid om mensen toegang te geven tot betrouwbare gezondheidsinformatie. Het is positief dat mensen actief zoeken naar gezondheidsinformatie en beslissingen willen nemen die kunnen bijdragen aan hun gezondheid. Helaas zien we op sociale media dat vooral onjuiste of eenzijdige informatie zich snel verspreidt. Wij roepen op om sociale media in te zetten als onderdeel van de oplossing. Dit kan door een genuanceerder aanbod te bieden, met toezicht op het algoritme, en ruimte voor zorgprofessionals om hierin te investeren.

Benader sociale media als onderdeel van de oplossing

Het debat over medische desinformatie richt zich vaak op de negatieve effecten van sociale media. Hoewel deze risico's reëel zijn, is het belangrijk te erkennen dat sociale media inmiddels een van de belangrijkste bronnen van gezondheidsinformatie zijn geworden. De vraag is daarom niet óf mensen sociale media gebruiken, maar hoe we ervoor zorgen dat zij daar betrouwbare informatie tegenkomen.

Naast een kleine groep die feitelijke medische expertise afwijst, bevindt zich een veel grotere groep die actief feitelijke medische informatie opzoekt omdat zij op zoek is naar begrijpelijke antwoorden op gezondheidsvragen. Dit hebben we gezien tijdens de pandemie, toen er veel verschillende verhalen over vaccinaties rondgingen. De Vaccinatie TwijfelTelefoon die we in november 2021 startten werd in de eerste twee maanden meer dan 50.000 keer gebeld. Juist voor deze groep kunnen sociale media een krachtige manier zijn om wetenschappelijk onderbouwde informatie proactief toegankelijk te maken.

In de Rijksbegroting van het ministerie van VWS wordt Thuisarts.nl vanaf 2027 structureel gefinancierd en verankerd binnen het Nederlandse zorglandschap. Hoewel Thuisarts.nl een onmisbaar fundament is binnen de Nederlandse gezondheidszorg, blijft de huidige aanpak vooral gericht op informatievoorziening via websites, terwijl betrouwbare medische informatie op sociale media nog beperkt wordt ondersteund.

Traditionele platformen zoals Thuisarts.nl werken reactief: de burger heeft al een fysieke klacht, zoekt via Google en komt op een website of app terecht. Medische desinformatie werkt echter proactief. Het verspreidt zich organisch en viraal via de aanbevelingsalgoritmes van short-form videoplatformen zoals TikTok, Instagram en Facebook (Meta). Als de overheid en medische instituten desinformatie effectief willen bestrijden, moeten zij in grotere mate aanwezig zijn op de kanalen waar de desinformatie daadwerkelijk wordt geconsumeerd.

¹ [Medische desinformatie: een veelvoorkomend fenomeen in de spreekkamer | KNMG](#)

Wij pleiten daarom voor een aanpak die zich niet alleen richt op het bestrijden van desinformatie, maar vooral zorgt dat mensen proactief toegang hebben tot begrijpelijke, genuanceerde en wetenschappelijk onderbouwde gezondheidsinformatie op sociale media.

Geef zorginstellingen ruimte om betrouwbare informatie actief te verspreiden

Wij roepen de overheid op om publieksgerichte medische informatievoorziening expliciet te erkennen als een publieke taak en initiatieven te ondersteunen. Daarmee versterken we niet alleen de kwaliteit van informatie, maar investeren we ook in vertrouwen in zorgprofessionals.

Onze ervaring laat zien dat veel mensen juist behoefte hebben aan betrouwbare informatie van medische experts online. @DoktersVandaag is een initiatief waarin artsen via sociale media uitleg geven over medische onderwerpen op basis van wetenschappelijke kennis². @DoktersVandaag heeft op Instagram en TikTok structureel gemiddeld 3 miljoen views per maand, sinds de start in april 2024. Eigen onderzoek onder gebruikers laat zien dat zij dergelijke informatie waarderen en actief zoeken naar betrouwbare bronnen.

Initiatieven zoals @DoktersVandaag laten dus zien dat deskundige informatievoorziening daadwerkelijk voorziet in een behoefte. Dergelijke onafhankelijke private contentplatformen die sneller en effectiever kunnen inspelen op digitale trends dan traditionele publieke instanties vragen echter tijd, expertise en financiële middelen, boven op de bestaande taken van zorgprofessionals. Terwijl desinformatie zich op grote schaal verspreidt, zijn betrouwbare medische initiatieven vaak afhankelijk van beperkte middelen. Structurele subsidies of innovatiebudgetten vanuit de overheid voor dit soort social-first media-initiatieven ontbreken.

Zorg dat betrouwbare medische informatie beter zichtbaar wordt

Betrouwbare medische informatie bereikt mensen echter niet altijd. Op sociale media worden zichtbaarheid en verspreiding grotendeels bepaald door aanbevelingsalgoritmen die zijn gericht op engagement. Sensationele, polariserende of emotionele berichten trekken vaak meer aandacht dan genuanceerde, feitelijke informatie en worden hierdoor vaker verspreid³.

De uitdaging is daarom niet alleen het produceren van betrouwbare informatie, maar vooral het vindbaar maken ervan. Daarom vragen wij de overheid om scherper toe te zien op de werking van algoritmen van grote online platforms. Niet om te bepalen welke informatiegebruikers moeten zien, maar om ervoor te zorgen dat betrouwbare, wetenschappelijk onderbouwde informatie een eerlijke kans krijgt om zichtbaar te zijn naast andere content.

Onze oproep aan de Tweede Kamer

- Versterk het aanbod van betrouwbare medische informatievoorziening door het steunen van initiatieven die medische kennis proactief beschikbaar maken op sociale media.
- Zorg dat betrouwbare gezondheidsinformatie een eerlijke kans krijgt om zichtbaar te zijn door sterker toezicht op aanbevelingsalgoritmen voor medische informatie.

² [Instagram](#)

³ [Misinformation exploits outrage to spread online - PubMed](#)